

15908

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Με βάση το αρχαίο κείμενο να επιλέξετε από τις παρακάτω διατυπώσεις εκείνη με την οποία ολοκληρώνεται ορθά το νόημα (μονάδες 3), και στη συνέχεια να αιτιολογήσετε κάθε επιλογή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

Σύμφωνα με τα ὅσα υποστηρίζει ο Μαντίθεος

- 1) α. ο Σάτυρος ἦταν ὁ πατέρας τους που τους ἔστειλε στον Πόντο.
β. ο Σάτυρος ἦταν ὁ βασιλιάς του Πόντου.
- 2) α. ὅσοι ἐπέστρεψαν στην Αθήνα μετὰ τον Πελοποννησιακὸ πόλεμο ἀποκλείονταν ἀπὸ τα δημόσια αξιώματα.
β. ὅσοι ἐπέστρεψαν στην Αθήνα πρὸς τὸ τέλος του τυραννικοῦ καθεστώτος ἀποκλείονταν ἀπὸ τα δημόσια αξιώματα.
- 3) α. ἡ ἀναγραφὴ του ὀνόματος του Μαντίθεου στο σανίδιο ἦταν ἰσχυρὴ ἀπόδειξη.
β. ἡ ἀναγραφὴ του ὀνόματος του Μαντίθεου στο σανίδιο δὲν ἦταν ἐγκυρὴ ἀπόδειξη.

β. «...οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες»:

- 1) Ποιους ἀκριβῶς ἐννοεῖ ὁ Μαντίθεος με τις ἀντωνυμίες «ἡμᾶς» καὶ «ἐκεῖνοι»; (μονάδες 2)
- 2) Σε τι ἀκριβῶς ἀναφέρεται ὁ Μαντίθεος με τὴ φράση «εἰς τοιοῦτον καιρὸν»; (μονάδες 2)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §§13-14

Ο ομιλητής προσπαθεί κατά τη δοκιμασίαν του να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους.

Γι' αυτό ακριβώς δαπανούσα περισσότερα από όσα μου καθόριζε η πόλη, για να θεωρούμαι δηλαδή από σας και καλύτερος και, αν κάποτε μου συνέβαινε κάποια ατυχία, να την αντιπαλεύω (ενώπιόν σας) καλύτερα. Όλα αυτά τα στερήθηκα στην ολιγαρχία. Γιατί, δεν έκριναν άξιο να αναγνωρίζεται ευγνωμοσύνη σ' αυτούς που είχαν γίνει πρόξενοι κάποιου καλού για τη δημοκρατία, αλλά τιμούσαν όσους είχαν διαπράξει πολλά κακά σε βάρος σας, γιατί αυτό το κριτήριο λάμβαναν υπόψη τους από μας (που είχαμε μείνει στην Αθήνα). Αφού αναλογιστείτε όλα αυτά, δεν πρέπει να θεωρείτε τους λόγους αυτών πιστευτούς αλλά να κρίνετε από τα έργα που έχει κάνει ο καθένας. Γιατί εγώ, άνδρες δικαστές, ούτε με τους τετρακόσιους μπλέχτηκα· Αλλιώς, όποιος θέλει από τους κατηγορούς, ας πάρει το λόγο και ας το αποδείξει· ούτε πάλι, όταν ανέλαβαν οι τριάντα τύραννοι, κανείς θα αποδείξει ότι έγινα βουλευτής ή ανέλαβα κάποια δημόσια θέση. Επομένως, αν, παρόλο που μου ήταν δυνατό να αναλάβω εξουσία, το αρνήθηκα, δικαιούμαι τώρα από σας να τιμηθώ· αν όμως οι τότε ισχυροί με θεώρησαν ανάξιο να με καταστήσουν μέλος της εξουσίας, πώς λοιπόν φανερότερα παρά έτσι θα μπορούσα να αποδείξω ότι οι κατηγοροί ψεύδονται;

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **πατρίδα, συνέλευση, εφημερίδα, άσχημος, άγραφος.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατά Έρατοσθένους §§92-94.1

(έκδ. του Albini, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Ο Λυσίας κατηγορεί τον Ερατοσθένη ότι ως ένας από τους Τριάκοντα προκάλεσε τον φόνο του αδελφού του, του Πολέμαρχου. Πλησιάζοντας στο τέλος του λόγου του και πριν κατέβει

15908

από το βήμα, ο ρήτορας αιτιολογεί την πρότασή του για θανατική καταδίκη του κατηγορουμένου και προσπαθεί να μεταπείσει τους δικαστές που σκόπευαν να ψηφίσουν για την αθώωσή του.

*Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἐκατέρους ἀναμνήσας καταβαίνειν, τούς τε ἐξ ἄστεως καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς ὑμῖν διὰ τούτων γεγενημένης συμφορᾶς παραδείγματα ἔχοντες τὴν ψῆφον φέρητε. Καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ ἄστεώς ἐστε, σκέψασθε **ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα ἤρχεσθε**, ὥστε ἀδελφοῖς καὶ ὑέσι καὶ πολίταις ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἠττηθέντες μὲν τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νικήσαντες δ' ἂν τούτοις ἐδουλεύετε. Καὶ τοὺς ἰδίου οἴκου οὔτοι μὲν ἂν ἐκ τῶν πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἤξιον, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζον, εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινοῦμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὄνειδῶν μεταδιδόντες εὔνουσ' ὧντο εἶναι.*

δουλεύω: εἶμαι δούλος σε κάποιον, υπηρετώ ως δούλος

τὰ ὄνειδη: οι αισχρές πράξεις, τα αίσχη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Βούλομαι δὲ ὀλίγα ... ἂν τούτοις ἐδουλεύετε**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

παραδείγματα: είναι ..... ΣΤΟ .....

πόλεμον: είναι ..... ΣΤΟ .....

τούτοις: είναι ..... ΣΤΟ .....

τῶν ἀγαθῶν: είναι ..... ΣΤΟ .....

ὑμᾶς: είναι ..... ΣΤΟ .....

(μονάδες 5)

β. «**ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα ἤρχεσθε**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας του ομιλητή. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

15908-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

A1.

α.

Σύμφωνα με τα όσα υποστηρίζει ο Μαντίθεος

1) – β: ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ

2) – β: οὐτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας

3) – β: Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰπεύσαντας σκοπεῖν εὐηθὲς ἐστίν· (ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰπεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν)

β.

1) Με την αντωνυμία «**ἡμᾶς**» εννοείται ο Μαντίθεος και ο αδελφός του, ενώ με την αντωνυμία «**ἐκεῖνοι**» εννοούνται οι Τριάκοντα τύραννοι.

2) Με τη συγκεκριμένη φράση ο Μαντίθεος αναφέρεται στην εξαιρετικά δύσκολη περίοδο για τους Τριάκοντα λόγω της λαϊκής οργής και των εσωτερικών διενέξεών τους.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §§13-14

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται, όπως και το αρχαίο διδαγμένο κείμενο, στη βίαιη συμπεριφορά των Τριάκοντα απέναντι στους Αθηναίους μετά την ανατροπή της δημοκρατίας, αλλά και στις αποστάσεις που θέλουν να κρατήσουν από το τυραννικό καθεστώς οι δύο ομιλητές. Επίσης, διαπιστώνει κανείς την κοινή κατηγορία εναντίον των δύο *δοκιμαζομένων*: η συνεργασία με τους Τριάκοντα. Επιπλέον, θα μπορούσαν να αναζητηθούν ομοιότητες ως προς το ύφος, αλλά και την προσπάθεια των δύο ομιλητών να κερδίσουν την εύνοια των βουλευτών.

B4. πατήρ, ἤλθομεν-κατελθεῖν, ἡμέραις, μετέχειν-ἔχοντες, ἐγγεγραμμένοι

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Ἐρατοσθένους §§92-94.1

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Θέλω να κατεβώ από το βήμα, αφού πρώτα θυμίσω μερικά στις δύο μερίδες των πολιτών, και στη μερίδα της πόλης και στη μερίδα του Πειραιά, έτσι ώστε να ψηφίσετε όλοι έχοντας για κριτήρια αυτά

Θα κατεβώ από το βήμα, αφού υπενθυμίσω μερικά ακόμη και στους δυο, και στους ολιγαρχικούς δηλαδή και στους δημοκρατικούς, για να πάρετε την ορθή απόφαση έχοντας ως παράδειγμα τις

15908-Λύση

που υποφέρατε εξαιτίας τους. Πρώτα πρώτα, όσοι μείνατε στην πόλη, συλλογιστείτε ότι αυτοί ασκούσαν πάνω σας μια τόσο σκληρή εξουσία, ώστε ήσασταν αναγκασμένοι να διεξάγετε με τους αδελφούς και τους γιους και τους συμπολίτες σας ένα τέτοιο πόλεμο, όπου, μολονότι έχετε ηττηθεί, βρίσκεστε στην ίδια μοίρα με τους νικητές, ενώ, αν νικούσατε, θα γινόσασταν δούλοι των Τριάντα. Αυτοί, με τις πολιτικές τους αυθαιρεσίες, μεγάλωσαν τις ιδιωτικές τους περιουσίες, ενώ εσείς, με τον εμφύλιο πόλεμο, τις έχετε ελαττώσει. Γιατί, φυσικά, δε θεωρούσαν απαραίτητο να συμμετέχετε στα διάφορα κέρδη, ενώ σας ανάγκαζαν να συμμερίζετε τις ευθύνες που τους καταλόγιζαν. Και έφτασαν σε τέτοιο βαθμό κυνισμού, ώστε δεν κέρδιζαν την αφοσίωσή σας μοιράζοντάς σας από τα αγαθά τους, αλλά πίστευαν ότι αποχτούσαν την εύνοιά σας μεταδίδοντάς σας τα αίσχη τους.

Μτφρ. Ν.Χ. Χουρμουζιάδης. χ.χ.

συμφορές που έγιναν εξαιτίας αυτών εδώ σε σας. Και πρώτα λοιπόν, όσοι είσθε ολιγαρχικοί σκεφθείτε ότι τόσο δεινοπαθήσατε από αυτούς εδώ, ώστε εξαναγκασθήκατε να κάνετε τέτοιο πόλεμο εναντίον των αδελφών σας και των παιδιών και των συμπολιτών σας, στον οποίο, αν και ηττηθήκαμε, έχετε τα ίδια δικαιώματα με τους νικητές, αν όμως επικρατούσατε, θα εξακολουθούσατε να είσθε σ' αυτούς (τους τυράννους) δούλοι. Κι αυτοί τις ιδιωτικές περιουσίες τους θα μπορούσαν να τις μεγαλώσουν, εκμεταλλευόμενοι εσάς, ενώ εσείς εξαιτίας του μεταξύ σας αλληλοσπαραγμού τις μειώσατε. Γιατί, δεν αξίωσαν να ωφελείσθε και σεις μαζί τους αλλά σας υποχρέωναν να συκοφαντείσθε μαζί τους, αφού έφτασαν σε τέτοιο βαθμό αλαζονείας, ώστε σας θεωρούσαν πιστούς όχι με το να σας δίνουν μέρος από τα αγαθά τους, αλλά σας λογάριζαν για δικούς τους με το να σας μεταδίδουν μέρος από τα αίσχη τους.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2003.

Γ4.

α.

παραδείγματα: είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο *συμφοράς* (από το *έχοντες*).

πόλεμον: είναι σύστοιχο αντικείμενο στο απαρέμφατο *πολεμεῖν*.

τούτοις: είναι αντικείμενο στο ρήμα *έδουλεύετε*.

τῶν ἀγαθῶν: είναι αντικείμενο στη μετοχή *κοινοῦμενοι*.

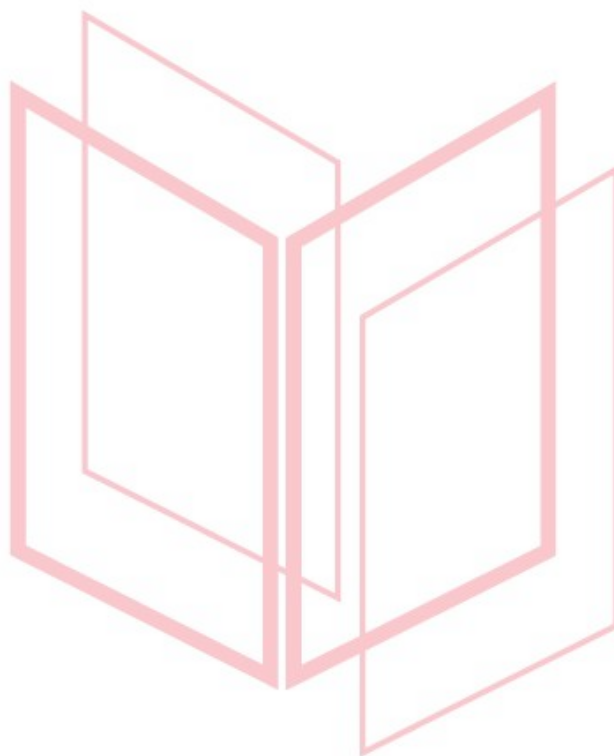
ὕμᾱς: είναι αντικείμενο στο ρήμα *έκτῶντο*.

β.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15908-Λύση

ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα ἤρχεσθε: Η δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (αντικειμενική κρίση) κι εκφέρεται με οριστική παρατατικού (ἤρχεσθε), η οποία δηλώνει κάτι πραγματικό.

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15909

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος και ο αδελφός του έφυγαν από την Αθήνα για τον Πόντο μετά την κατεδάφιση των Μακρών τειχών.
2. Ο Μαντίθεος και ο αδελφός του επέστρεψαν στην Αθήνα μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας.
3. Σύμφωνα με τον Μαντίθεο οι Τριάκοντα συνήθως παρείχαν αξιώματα σε εκείνους που δεν είχαν διαπράξει κανένα αδίκημα.
4. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του Μαντίθεου, η αναγραφή του ονόματός του στο σανίδιο δεν ήταν ισχυρή απόδειξη.
5. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι πολλοί από αυτούς που παραδέχονταν ότι ήταν υπεῖς δεν ήταν καταχωρισμένοι στο σανίδιο.

Μονάδες 10

15909

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία* §§35.2-4

Στο έργο *Αθηναίων Πολιτεία* ο Άριστοτέλης πραγματεύεται την πολιτειακή ιστορία της αρχαίας Αθήνας. Το κείμενο αναφέρεται στις πολιτειακές εξελίξεις μετά την ανάληψη της εξουσίας από τους Τριάκοντα.

Στην αρχή ήσαν μετριοπαθείς με τους πολίτες και προσποιούνταν ότι κυβερνούν σύμφωνα με το πάτριον πολίτευμα. Αφαίρεσαν από τον Άρειο Πάγο τους νόμους του Εφιάλτη και του Αρχιστράτου περί Αρεοπαγιτών και τους νόμους του Σόλωνα όσοι έδιναν λαβή σε αμφισβητήσεις και κατήργησαν την τελεσιδικία από τους δικαστές. Ισχυρίζονταν ότι διορθώνουν έτσι το πολίτευμα αφαιρώντας κάθε αιτία αμφισβητήσεως. [...] Στην αρχή, λοιπόν, αυτά έκαναν. Καταδίωξαν τους συκοφάντες και τους κακούς εκείνους και φαύλους, όσοι μιλούσαν στον λαό εναντίον του συμφέροντός του για να τον κολακέψουν. Η πολιτεία χαϊρόταν για όλα αυτά που γίνονταν επειδή νόμιζε ότι οι Τριάκοντα ενεργούν για το καλύτερο. Όταν όμως στερεώθηκαν στην εξουσία δεν σέβονταν κανέναν από τους πολίτες αλλά σκότωσαν όσους ξεχώριζαν από πλούτο, καταγωγή ή αξίωμα θέλοντας να εξαφανίσουν τους επίφοβους και, ταυτόχρονα, να αρπάξουν τις περιουσίες τους. Σε μικρό χρονικό διάστημα σκότωσαν όχι λιγότερους από χίλιους πεντακόσιους.

Μτφρ. Α.Σ.Βλάχος

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **ικέτης, συνοχή, δωρητής, εκτίμηση, απερίσκεπτος.**

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, *Ιέρων* §§ 2.6-9

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Στο έργο αυτό γίνεται συζήτηση ανάμεσα στον τύραννο των Συρακουσών Ιέρωνα και τον ποιητή Σιμωνίδα σχετικά με τις διαφορές του τυραννικού από τον ιδιωτικό βίο.

Έγώ δέ πεπειραμένος σαφώς οἶδα, ὦ Σιμωνίδη, καὶ λέγω σοι ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν δὲ μεγίστων κακῶν πλεῖστα κέκτηνται. Αὐτίκα γὰρ εἰ μὲν

15909

εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεστιν· εἰ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλεῖστον μέρος οἱ τύραννοι μετέχουσιν. Εὐθύς γὰρ τοῖς μὲν ἰδιώταις, ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινὸν πόλεμον πολεμῇ, ἕξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πορεύεσθαι μηδὲν φοβουμένους μή τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ, οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῆ ὡς διὰ πολεμίας πορεύονται. Αὐτοὶ τε γοῦν ὠπλισμένοι οἴονται ἀνάγκην εἶναι διάγειν καὶ ἄλλους ὀπλοφόρους ἀεὶ συμπεριάγεσθαι. Ἐπειτα δὲ οἱ μὲν ἰδιῶται, ἐὰν καὶ στρατεύωνται που εἰς πολεμίαν, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴν γε ἔλθωσιν οἴκαδε, ἀσφάλειαν σφίσιν ἡγοῦνται εἶναι, οἱ δὲ τύραννοι ἐπειδὴν εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἀφίκωνται, τότε ἐν πλείστοις πολεμίαις ἴσασιν ὄντες.

Αὐτίκα γάρ: παραδείγματος χάριν/ χάρη

διὰ πολεμίας: μέσα από εχθρική χώρα

οἴκαδε: στην πατρίδα

συμπεριάγεσθαι <συμπεριάγομαι>: περιφέρομαι μαζί με..., συνοδεύομαι από...

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Αὐτίκα γάρ... ἀεὶ συμπεριάγεσθαι**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. «**εἶναι, πορεύεσθαι**»: Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων του κειμένου (μονάδες 2) επισημαίνοντας αντίστοιχα το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας ή ετεροπροσωπίας (μονάδες 2).

β. «**Ἐπειτα δὲ οἱ μὲν ἰδιῶται, ἐὰν καὶ στρατεύωνται που εἰς πολεμίαν, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴν γε ἔλθωσιν οἴκαδε, ἀσφάλειαν σφίσιν ἡγοῦνται εἶναι, οἱ δὲ τύραννοι ἐπειδὴν εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἀφίκωνται, τότε ἐν πλείστοις πολεμίαις ἴσασιν ὄντες**». Στο παραπάνω απόσπασμα να διακρίνετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να γράψετε το είδος τους (μονάδες 6).

Μονάδες 10

15909-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

A1.

1. – Λ: οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <έπεδημοῦμεν>
2. – Λ: ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ καταλθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.
3. – Λ: οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε...τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναί τῆς πολιτείας
4. – Σ: Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθὲς ἐστίν'
5. – Σ: ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία §§35.2-4

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται στον αυταρχικό, βίαιο τρόπο με τον οποίο οι Τριάκοντα άσκησαν την εξουσία και συμπεριφέρθηκαν στους πολίτες. Δίνεται, έτσι, η ευκαιρία για εμβάθυνση στο συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός, στις συνθήκες που επικράτησαν μετά την κατάλυση της δημοκρατίας στην Αθήνα, στη σημασία αυτής της πολιτειακής μεταβολής

B4. ἀφιγμένους, μετέχειν-ἔχοντες, μεταδιδόναί, ἡτίμαζον, σκοπεῖν

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Ἰέρων §§ 2.6-9

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ὅμως ἐγώ, Σιμωνίδη, ξέρω καλά ἀπὸ πείρα καὶ σε διαβεβαιώνω ὅτι οἱ τύραννοι συμμετέχουν σε ελάχιστο βαθμὸ στα σημαντικότερα ἀγαθὰ, ἐνὼ στα μεγαλύτερα κακὰ κατὰ τεράστιο ποσοστὸ. Για παράδειγμα, ἀν ἡ εἰρήνη θεωρεῖται ὡς μέγα ἀγαθὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ τύραννοι συμμετέχουν ελάχιστα σ' αὐτὸ, ἐνὼ, ἀν ὁ πόλεμος θεωρεῖται ὡς μέγα κακὸ, οἱ τύραννοι συμμετέχουν κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος. Οἱ ἀπλοὶ πολῖτες, ὅταν ἡ πολιτεία τοὺς δε βρίσκειται σε ἐμπόλεμη κατάσταση, μποροῦν νὰ πηγαίνουν ἀμέσως ὅπου θέλουν, χωρὶς νὰ φοβοῦνται μήπως κάποιος

Εγὼ ἀπὸ τὴν ἐμπειρία μου γνωρίζω καλά, Σιμωνίδη, καὶ σου λέω πὼς οἱ τύραννοι ελάχιστα μετέχουν στα μέγιστα ἀγαθὰ, ἐνὼ ἀπὸ τὰ μέγιστα δεινὰ ἔχουν τὰ περισσότερα. Ἀν, λόγου χάρι, ἡ εἰρήνη θεωρεῖται μέγα ἀγαθὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, πολὺ μικρὸ μερίδιο ἀπὸ αὐτὴν ἀνήκει στους τυράννους. Καὶ, ἀν ὁ πόλεμος εἶναι μέγα δεινὸ, πάλι στους τυράννους ἀνήκει μέγα μέρος του. Γιατί ἀμέσως οἱ ἀπλοὶ πολῖτες, ἀν ἡ πολιτεία τοὺς δὲν λαμβάνει μέρος σε πόλεμο μαζί με ἄλλες, ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ πηγαίνουν ὅπου θέλουν χωρὶς νὰ φοβοῦνται μήπως τοὺς σκοτώσει κάποιος, ἐνὼ οἱ τύραννοι

15909-Λύση

τους σκοτώσει, ενώ όλοι οι τύραννοι, όπου γης, κινούνται πάντα σα να βρίσκονται μέσα σε εχθρικό έδαφος και πιστεύουν πως είναι ανάγκη και οι ίδιοι να οπλοφορούν και να' χουν, επίσης, πάντοτε μαζί τους άλλους οπλοφόρους για φρουρά. «Έπειτα» συνεχίζει ο Ιέρων απαντώντας στο Σιμωνίδη «οι απλοί πολίτες, και αν εκστρατεύσουν κάποτε σε εχθρική χώρα, όταν ξαναγυρίσουν στην πατρίδα τους, πιστεύουν πως είναι ασφαλισμένοι, ενώ οι τύραννοι, επιστρέφοντας στην πόλη τους, ξέρουν καλά πως θα βρίσκονται ανάμεσα στους περισσότερους εχθρούς.

Μτφρ. Τ. Βουρνάς. 1984.

Γ4.

α.

είναι: είναι ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο προσωπικό ρήμα *δοκεῖ*: ταυτοπροσωπία (υποκείμενο και στο ρήμα και στο απαρέμφατο είναι η λέξη *εἰρήνη*).

πορεύεσθαι: είναι τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *ἔξεστιν*: ετεροπροσωπία.

β.

ἐάν και (οἱ ἰδιῶται) στρατεύωνται που εἰς πολεμίαν: δευτερεύουσα (επιρρηματική) εναντιωματική πρόταση

ἐπειδάν (οἱ ἰδιῶται) γε ἔλθωσιν οἴκαδε: δευτερεύουσα (επιρρηματική) χρονική-υποθετική πρόταση

ἐπειδάν (οἱ τύραννοι) εἰς τήν ἑαυτῶν πόλιν ἀφίκωνται: δευτερεύουσα (επιρρηματική) χρονική-υποθετική πρόταση.

παντού και πάντα πορεύονται σαν να βρίσκονται σε εχθρική χώρα. Αυτοί νομίζουν πως είναι ανάγκη και οι ίδιοι να ζουν συνέχεια οπλισμένοι και να περιφέρονται πάντοτε συνοδευόμενοι από άλλους οπλοφόρους. Έπειτα, ενώ οι ιδιώτες, ακόμα και να εκστρατεύουν σε κάποια εχθρική χώρα, αισθάνονται, όταν μετά γυρίσουν στην πατρίδα τους, ότι βρίσκονται σε ασφαλές έδαφος, οι τύραννοι, έστω και αν φτάσουν στη δική τους πολιτεία, τότε γνωρίζουν ότι βρίσκονται ανάμεσα σε περισσότερους εχθρούς παρά ποτέ.

Μτφρ. Α. Παπαγεωργίου. 1993.

αθηνιαίων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17275

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Μαντίθεος και ο αδελφός του έφυγαν από την Αθήνα για τον Πόντο, όταν οι Τριάκοντα ανέλαβαν την εξουσία.
2. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι οι Τριάκοντα στερούσαν τα πολιτικά δικαιώματα ακόμα και από αυτούς με τους οποίους συνεργάστηκαν για την ανατροπή της δημοκρατίας.
3. Σύμφωνα με τον Μαντίθεο η ξύλινη πινακίδα (τὸ σανίδιον) αποτελεί ισχυρή απόδειξη για αυτούς που υπηρέτησαν στην τάξη των ἰππέων.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις

1. «Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε...». Ποιο ιστορικό γεγονός υπαινίσσεται ο Μαντίθεος με τη φράση «πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς»; (μονάδες 2)
2. «οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν>»: Σε τι ακριβώς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση «τῶν τειχῶν καθαιρουμένων»; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

17275

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §§15-17

Ο ομιλητής προσπαθεί να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα κατά την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους.

Ακόμη, άνδρες δικαστές, αξίζει να προβληματιστείτε και για τις άλλες μου πράξεις· έδειξα δηλαδή τέτοια διαγωγή στις συμφορές της πόλης, ώστε, αν όλοι είχαν τις ίδιες απόψεις με εμένα, κανένας από σας δε θα είχε πάθει τίποτε. Γιατί στην περίοδο της ολιγαρχίας κανείς δε θα φανεί ότι οδηγήθηκε εξαιτίας μου στη φυλακή, ούτε ότι τιμωρήθηκε κανείς από τους εχθρούς, ούτε ότι ευεργετήθηκε κανείς από τους φίλους. Και αυτό δεν είναι άξιο θαυμασμού· γιατί, εκείνη την εποχή ήταν δύσκολο να κάνει κανείς καλό, αλλά ήταν εύκολο, σ' όποιον ήθελε, να κάνει κακό. Ούτε, πάλι, θα φανώ ότι συμπεριέλαβα κανέναν στον κατάλογο των μη Αθηναίων, ούτε ότι ζήτησα την εύνοια κάποιου δικαστή, ούτε ότι έγινα πλουσιότερος εκμεταλλευόμενος τις δικές σας συμφορές. Κι όμως, αν οργίζεσθε εναντίον των υπευθύνων γι' αυτές τις συμφορές, είναι λογικό να θεωρούνται από σας ανώτεροι αυτοί που δεν έχουν διαπράξει κανένα κακό. Νομίζω ασφαλώς, άνδρες δικαστές, ότι έχω δείξει με τη μεγαλύτερη αξιοπιστία τα δημοκρατικά μου φρονήματα.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η συγκεκριμένη λέξη να χρησιμοποιείται **με διαφορετική σημασία** από αυτήν που έχει στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο: **καθαιρουμένων, πολιτείας, καιρόν, δήμον, σανιδίου**. Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε **σε οποιαδήποτε μορφή της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο)**.

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου Ιστορία 1 §§ 94-95

(έκδ. των Jones, H.S., Powell, J.E. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1942, ανατ. 1970)

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Θουκυδίδης αναφέρεται στην εκστρατεία των Ελλήνων κατά των Περσών με επικεφαλής τον Πausανία μετά τους Περσικούς πολέμους. Ο ιστορικός παρουσιάζει τα γεγονότα που οδήγησαν στην ανάληψη της αρχηγίας από τους Αθηναίους.

17275

Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαιμόνος στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος. Καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. Ἦδη δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἱ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἤκιστα οἱ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἠξίουσαν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γίνεσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές καὶ Παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἣν που βιάζεται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι τᾶλλά τε καταστησόμενοι ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παυσανίαν ἀνακρinoῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία πολλή κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία.

κατεστρέψαντο: υπέταξαν

βιαίου ὄντος αὐτοῦ ἤχθοντο: δυσανασχετούσαν με τη βίαη συμπεριφορά του

νεωστὶ: προσφάτως, προ ολίγου

ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς: με τον τρόπο που θα τους φαινόταν καλύτερος γι' αυτούς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ... νεωστὶ ἠλευθέρωντο».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων επιρρηματικών προσδιορισμών του κειμένου:

ἀπὸ Πελοποννήσου: εἶναι .....   ΣΤΟ .....

ἐς Κύπρον: εἶναι .....   ΣΤΟ .....

ὕστερον: εἶναι .....   ΣΤΟ .....

οὐχ ἤκιστα: εἶναι .....   ΣΤΟ .....

πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: εἶναι .....   ΣΤΟ .....

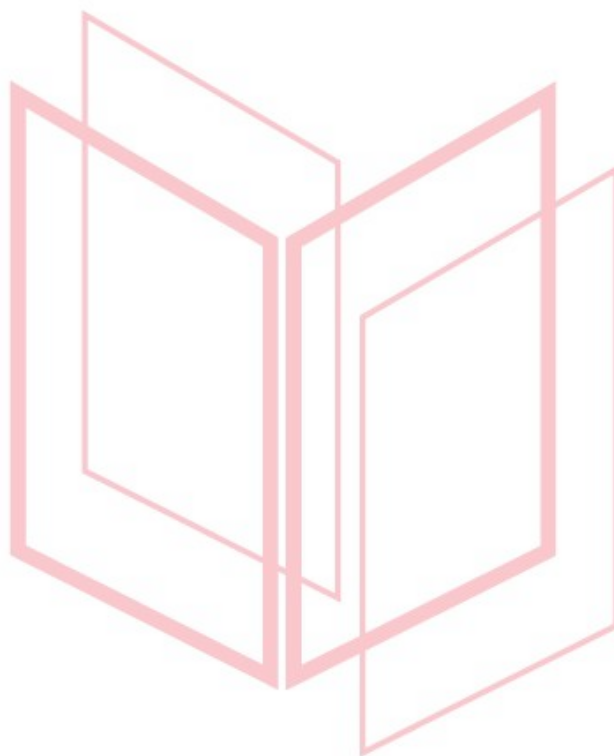
Ἐν τούτῳ: εἶναι .....   ΣΤΟ .....

(μονάδες 6)

17275

β. «*Ἦδη δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἷ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἤκιστα οἷ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο*» Να εντοπίσετε το ρήμα της κύριας πρότασης και να καταγράψετε τα υποκείμενα του συγκεκριμένου ρήματος. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17275-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

A1.

α.

1. – Λ: Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρό τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε

2. – Σ: ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον

3. – Λ: Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐήθές ἐστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

β.

1. Ο Μαντίθεος υπαινίσσεται την καταστροφή των Αθηναίων στη ναυμαχία στους Αιγός ποταμούς [τον Απρίλιο του 405 π.Χ.].

2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στην κατεδάφιση των μακρών τειχών που συνέδεαν την Αθήνα με τον Πειραιά [και η οποία έγινε με διαταγή του Λύσανδρου το 404 π.Χ.].

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §§15-17

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται σε αποδεικτικά στοιχεία των δημοκρατικών φρονημάτων του ομιλητή, ο οποίος προσπαθεί να πείσει τους ακροατές ότι δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης των Τριάκοντα. Επομένως, μπορεί να συσχετιστεί με το αρχαίο διδαγμένο απόσπασμα από τον Ὑπὲρ Μαντιθέου λόγο, όπου ο Μαντίθεος, επίσης, παρουσιάζει επιχειρήματα προκειμένου να αποδείξει ότι δεν συνεργάστηκε με τους Τριάκοντα.

B4.

Καθαιρέθηκε από την ηγεσία του στρατεύματος.

Η πολιτεία οφείλει να λάβει μέτρα για την προστασία της υγείας των πολιτών.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις των μετεωρολόγων, ο καιρός θα χαλάσει τις επόμενες μέρες. Συνεργεία του δήμου ανέλαβαν τη δενδροφύτευση.

Είναι τριάντα χρόνια στο σανίδι· με μεγάλη προσφορά στο θέατρο.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Θουκυδίδου Ιστορίαι §§1.94-95

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Η Σπάρτη είχε διορίσει τον Πausανία του Κλεομβρότου αρχηγό των ελληνικών	Στο μεταξύ έστειλαν από τη Λακεδαίμονα τον Pausanία του Κλεομβρότου ως αρχηγό
--	---

17275-Λύση

δυνάμεων. Είχε στις διαταγές του είκοσι πελοποννησιακά καράβια. Τον ακολουθούσαν τριάντα αθηναϊκά καράβια και στρατός από τους άλλους συμμάχους. Έκαναν εκστρατεία στην Κύπρο όπου υπόταξαν το μεγαλύτερο μέρος του νησιού. Μετά πήγαν στο Βυζάντιο που το κρατούσαν πάντα οι Πέρσες και το κυρίεψαν ύστερα από πολιορκία, πάντα υπό την ηγεσία του Πausανία. Ο βίαιος τρόπος του είχε αρχίσει να δυσαρεστεί τους Έλληνες και ιδιαίτερα τους Ίωνες και όσους άλλους είχαν πρόσφατα ελευθερωθεί από τον ζυγό του Βασιλέως. Πήγαιναν στους Αθηναίους και τους ζητούσαν να γίνουν εκείνοι αρχηγοί τους, αφού η καταγωγή τους ήταν κοινή, και να εμποδίζουν τον Πausανία να ενεργεί αυθαίρετα. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν τις προτάσεις αυτές και πρόσεχαν να μην αφήσουν τον Πausανία να κάνει ό,τι θέλει και να εκμεταλλεύονται κάθε περίπτωση για να κανονίζουν τα ζητήματα προς το δικό τους συμφέρον. Στο μεταξύ οι Λακεδαιμόνιοι ανακάλεσαν τον Πausανία για να τον ανακρίνουν για όσα είχαν μάθει. Πολλά του καταμαρτυρούσαν οι Έλληνες που έφταναν στην Σπάρτη, γιατί συμπεριφερόταν περισσότερο σαν τύραννος παρά σαν στρατηγός.

Μτφρ. Άγγ. Βλάχος. 2008.

των Ελληνικών δυνάμεων με είκοσι Πελοποννησιακά πλοία· μαζί τους έπλεαν και Αθηναίοι με τριάντα πλοία και πολλοί από τους άλλους συμμάχους. Εκστρατεύσανε πρώτα στην Κύπρο και υπέταξαν το μεγαλύτερο μέρος της, πήγανε ύστερα στο Βυζάντιο, που το κατείχαν οι Μήδοι, και το κυρίευσαν μετά από πολιορκία. Επειδή όμως ο Πausανίας είχε αρχίσει να φέρεται βίαια, οι άλλοι Έλληνες δυσανασχετούσαν και περισσότερο οι Ίωνες κι όσοι είχαν πρόσφατα ελευθερωθεί από το ζυγό του Πέρση βασιλέως. Πήγαιναν έτσι συχνά στους Αθηναίους και τους ζητούσαν να γίνουν εκείνοι αρχηγοί τους, λόγω της φυλετικής συγγένειας, και να μην επιτρέπουν στον Πausανία τις όποιες αυθαιρεσίες του. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν αυτές τις προτάσεις και παρακολουθούσαν με προσοχή το ζήτημα αποφασισμένοι να μην αδιαφορήσουν και γενικά να τακτοποιήσουν τα πράγματα με τον τρόπο που θα τους φαινόταν καλύτερος γι' αυτούς. Στο μεταξύ οι Λακεδαιμόνιοι ανακάλεσαν τον Πausανία, για να τον ανακρίνουν σχετικά με όσα πληροφορούνταν. Διότι από τους Έλληνες που έφθασαν στη Σπάρτη διατυπώνονταν κατηγορίες εναντίον του για μεγάλες αδικίες, και ο τρόπος που ασκούσε την αρχηγία φαινόταν μάλλον απομίμηση τυραννίας παρά στρατηγία.

17275-Λύση

Μτφρ. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος. 2011.

Γ4.

α.

ἀπό Πελοποννήσου: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (της προέλευσης ή της τοπικής αφετηρίας) στο ρήμα *έξεπέμφθη*.

ές Κύπρον: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός της εχθρικής κατεύθυνσης στο ρήμα *έστράτευσαν*.

ὔστερον: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα *έστράτευσαν*.

οὐχ ἤκιστα: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο ρήμα *ἤχθοντο*.

πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (της κατεύθυνσης) στη μετοχή *φοιτῶντες*.

Ἐν τούτῳ: είναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα *μετεπέμποντο*.

β.

Το ρήμα της κύριας πρότασης είναι το *ἤχθοντο*.

Τα υποκείμενα του ρήματος *ἤχθοντο* είναι οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἴωνες και η δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση *ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο*. (Βλ. παρατακτική σύνδεση *τέ ... καὶ ... καὶ*)

αἰμιπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α1.

α. Με βάση το αρχαίο κείμενο να επιλέξετε από τις παρακάτω διατυπώσεις εκείνη με την οποία ολοκληρώνεται ορθά το νόημα (μονάδες 3), και στη συνέχεια να αιτιολογήσετε κάθε επιλογή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

Σύμφωνα με τα ὅσα υποστηρίζει ο Μαντίθεος

- 1) α. ο Σάτυρος ήταν ο πατέρας τους που τους ἔστειλε στον Πόντο.
β. ο Σάτυρος ήταν ο βασιλιάς του Πόντου.
- 2) α. ὅσοι ἐπέστρεψαν στην Αθήνα μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο αποκλείονταν ἀπὸ τα δημόσια αξιώματα.
β. ὅσοι ἐπέστρεψαν στην Αθήνα προς το τέλος του τυραννικού καθεστώτος αποκλείονταν ἀπὸ τα δημόσια αξιώματα.
- 3) α. η αναγραφή του ονόματος του Μαντίθεου στο σανίδιο ήταν ισχυρή ἀπόδειξη.
β. η αναγραφή του ονόματος του Μαντίθεου στο σανίδιο δεν ήταν ἐγκυρη ἀπόδειξη.

β. «...οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες»:

- 1) Ποιους ακριβῶς ἐννοεῖ ο Μαντίθεος με τις ἀντωνυμίες «ἡμᾶς» και «ἐκεῖνοι»; (μονάδες 2)
- 2) Σε τι ακριβῶς ἀναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση «εἰς τοιοῦτον καιρὸν»; (μονάδες 2)

19087

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §§15-17

Ο ομιλητής προσπαθεί να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα κατά την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους.

Ακόμη, άνδρες δικαστές, αξίζει να προβληματιστείτε και για τις άλλες μου πράξεις· έδειξα δηλαδή τέτοια διαγωγή στις συμφορές της πόλης, ώστε, αν όλοι είχαν τις ίδιες απόψεις με εμένα, κανένας από σας δε θα είχε πάθει τίποτε. Γιατί στην περίοδο της ολιγαρχίας κανείς δε θα φανεί ότι οδηγήθηκε εξαιτίας μου στη φυλακή, ούτε ότι τιμωρήθηκε κανείς από τους εχθρούς, ούτε ότι ευεργετήθηκε κανείς από τους φίλους. Και αυτό δεν είναι άξιο θαυμασμού· γιατί, εκείνη την εποχή ήταν δύσκολο να κάνει κανείς καλό, αλλά ήταν εύκολο, σ' όποιον ήθελε, να κάνει κακό. Ούτε, πάλι, θα φανώ ότι συμπεριέλαβα κανέναν στον κατάλογο των μη Αθηναίων, ούτε ότι ζήτησα την εύνοια κάποιου δικαστή, ούτε ότι έγινα πλουσιότερος εκμεταλλευόμενος τις δικές σας συμφορές. Κι όμως, αν οργίζεσθε εναντίον των υπευθύνων γι' αυτές τις συμφορές, είναι λογικό να θεωρούνται από σας ανώτεροι αυτοί που δεν έχουν διαπράξει κανένα κακό. Νομίζω ασφαλώς, άνδρες δικαστές, ότι έχω δείξει με τη μεγαλύτερη αξιοπιστία τα δημοκρατικά μου φρονήματα.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **αφηρημένος, άγνωστος, αντίδοτο, απερισκεψία, ηθική.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, Ίέρων §§ 2.6-9

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Στο έργο αυτό γίνεται συζήτηση ανάμεσα στον τύραννο των Συρακουσών Ιέρωνα και τον ποιητή Σιμωνίδα σχετικά με τις διαφορές του τυραννικού από τον ιδιωτικό βίο.

Έγώ δέ πεπειραμένος σαφώς οΐδα, ὦ Σιμωνίδη, καὶ λέγω σοι ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν δὲ μεγίστων κακῶν πλεῖστα κέκτηνται. Αὐτίκα γὰρ εἰ μὲν εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεστιν·

19087

εί δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλείστον μέρος οἱ τύραννοι μετέχουσιν. Εὐθύς γὰρ τοῖς μὲν ιδιώταις, ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινὸν πόλεμον πολεμῇ, ἔξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πορεύεσθαι μηδὲν φοβουμένους μή τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ, οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῆ ὡς διὰ πολεμίας πορεύονται. Αὐτοὶ τε γοῦν ὠπλισμένοι οἴονται ἀνάγκην εἶναι διάγειν καὶ ἄλλους ὀπλοφόρους ἀεὶ συμπεριάγεσθαι. Ἐπειτα δὲ οἱ μὲν ιδιώται, ἐὰν καὶ στρατεύωνται που εἰς πολεμίαν, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴν γε ἔλθωσιν οἴκαδε, ἀσφάλειαν σφίσιν ἡγοῦνται εἶναι, οἱ δὲ τύραννοι ἐπειδὴν εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἀφίκωνται, τότε ἐν πλείστοις πολεμίοις ἴσασιν ὄντες.

Αὐτίκα γάρ: παραδείγματος χάριν/ χάρη

διὰ πολεμίας: μέσα από εχθρική χώρα

οἴκαδε: στην πατρίδα

συμπεριάγεσθαι <συμπεριάγομαι: περιφέρομαι μαζί με..., συνοδεύομαι από...

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Αὐτίκα γάρ... ἀεὶ συμπεριάγεσθαι**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

τῶν ... κακῶν: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

ἀγαθόν: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

τούτου: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

πόλεμον: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

διάγειν: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

ὄντες: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

(μονάδες 6)

β. «**Εγὼ δὲ πεπειραμένος σαφῶς οἶδα, ὧ Σιμωνίδη, καὶ λέγω σοι ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν δὲ μεγίστων κακῶν πλείστα κέκτηνται**»: Στην παραπάνω περίοδο λόγου, να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων και τον συντακτικό τους ρόλο (μονάδες 4).

Μονάδες 10

19087-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

A1.

α.

Σύμφωνα με τα όσα υποστηρίζει ο Μαντίθεος

1) – β: ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ

2) – β: οὐτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας

3) – β: Ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστίν· (ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν)

β.

1) Με την αντωνυμία «**ἡμᾶς**» εννοείται ο Μαντίθεος και ο αδελφός του, ενώ με την αντωνυμία «**ἐκεῖνοι**» εννοούνται οι Τριάκοντα τύραννοι.

2) Με τη συγκεκριμένη φράση ο Μαντίθεος αναφέρεται στην εξαιρετικά δύσκολη περίοδο για τους Τριάκοντα λόγω της λαϊκής οργής και των εσωτερικών διενέξεών τους.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §§15-17

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται σε αποδεικτικά στοιχεία των δημοκρατικών φρονημάτων του ομιλητή, ο οποίος προσπαθεί να πείσει τους ακροατές ότι δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης των Τριάκοντα. Επομένως, μπορεί να συσχετιστεί με το αρχαίο διδαγμένο απόσπασμα από τον Ὑπὲρ Μαντιθέου λόγο, όπου ο Μαντίθεος, επίσης, παρουσιάζει επιχειρήματα προκειμένου να αποδείξει ότι δεν συνεργάστηκε με τους Τριάκοντα.

B4. καθαιρουμένων, γνώμην, μεταδιδόναι, σκοπεῖν, εὐηθές.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Ἰέρων §§2.6-9

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ὅμως ἐγώ, Σιμωνίδα, ξέρω καλά ἀπὸ πείρα καὶ σε διαβεβαιώνω ὅτι οἱ τύραννοι συμμετέχουν σε ελάχιστο βαθμὸ στα σημαντικότερα ἀγαθὰ, ἐνῶ στα μεγαλύτερα κακά κατὰ τεράστιο ποσοστό. Για	Εγὼ ἀπὸ τὴν ἐμπειρία μου γνωρίζω καλά, Σιμωνίδα, καὶ σου λέω πως οἱ τύραννοι ελάχιστα μετέχουν στα μέγιστα ἀγαθὰ, ἐνῶ ἀπὸ τα μέγιστα δεινὰ ἔχουν τα περισσότερα. Ἄν, λόγου χάρη, ἡ εἰρήνη θεωρεῖται μεγάλο
--	--

19087-Λύση

παράδειγμα, αν η ειρήνη θεωρείται ως μέγα αγαθό για τους ανθρώπους, οι τύραννοι συμμετέχουν ελάχιστα σ' αυτό, ενώ, αν ο πόλεμος θεωρείται ως μέγα κακό, οι τύραννοι συμμετέχουν κατά το μεγαλύτερο μέρος. Οι απλοί πολίτες, όταν η πολιτεία τους δε βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση, μπορούν να πηγαίνουν αμέσως όπου θέλουν, χωρίς να φοβούνται μήπως κάποιος τους σκοτώσει, ενώ όλοι οι τύραννοι, όπου γης, κινούνται πάντα σα να βρίσκονται μέσα σε εχθρικό έδαφος και πιστεύουν πως είναι ανάγκη και οι ίδιοι να οπλοφορούν και να χουν, επίσης, πάντοτε μαζί τους άλλους οπλοφόρους για φρουρά. «Έπειτα» συνεχίζει ο Ιέρων απαντώντας στο Σιμωνίδη «οι απλοί πολίτες, και αν εκστρατεύσουν κάποτε σε εχθρική χώρα, όταν ξαναγυρίσουν στην πατρίδα τους, πιστεύουν πως είναι ασφαλισμένοι, ενώ οι τύραννοι, επιστρέφοντας στην πόλη τους, ξέρουν καλά πως θα βρίσκονται ανάμεσα στους περισσότερους εχθρούς.

Μτφρ. Τ. Βουρνάς. 1984.

αγαθό για τους ανθρώπους, πολύ μικρό μερίδιο από αυτήν ανήκει στους τυράννους. Και, αν ο πόλεμος είναι μεγάλο δεινό, πάλι στους τυράννους ανήκει μεγάλο μέρος του. Γιατί αμέσως οι απλοί πολίτες, αν η πολιτεία τους δεν λαμβάνει μέρος σε πόλεμο μαζί με άλλες, έχουν τη δυνατότητα να πηγαίνουν όπου θέλουν χωρίς να φοβούνται μήπως τους σκοτώσει κάποιος, ενώ οι τύραννοι παντού και πάντα πορεύονται σαν να βρίσκονται σε εχθρική χώρα. Αυτοί νομίζουν πως είναι ανάγκη και οι ίδιοι να ζουν συνέχεια οπλισμένοι και να περιφέρονται πάντοτε συνοδευόμενοι από άλλους οπλοφόρους. Έπειτα, ενώ οι ιδιώτες, ακόμα και να εκστρατεύουν σε κάποια εχθρική χώρα, αισθάνονται, όταν μετά γυρίσουν στην πατρίδα τους, ότι βρίσκονται σε ασφαλές έδαφος, οι τύραννοι, έστω και αν φτάσουν στη δική τους πολιτεία, τότε γνωρίζουν ότι βρίσκονται ανάμεσα σε περισσότερους εχθρούς παρά ποτέ.

Μτφρ. Α. Παπαγεωργίου. 1993.

**Γ4.
α.**

τῶν ... κακῶν: είναι ετερόπρωτος προσδιορισμός (γενική διαιρετική) στο πλεῖστα.

ἀγαθόν: είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο (ρήματος και απαρεμφάτου) *εἰρήνη* (από το *εἶναι*).

τούτου: είναι αντικείμενο στο ρήμα *μετέχουσιν*.

πόλεμον: είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα *πολεμῆ*.

διάγειν: είναι υποκείμενο στο πρόσωπο *ἀνάγκην εἶναι*.

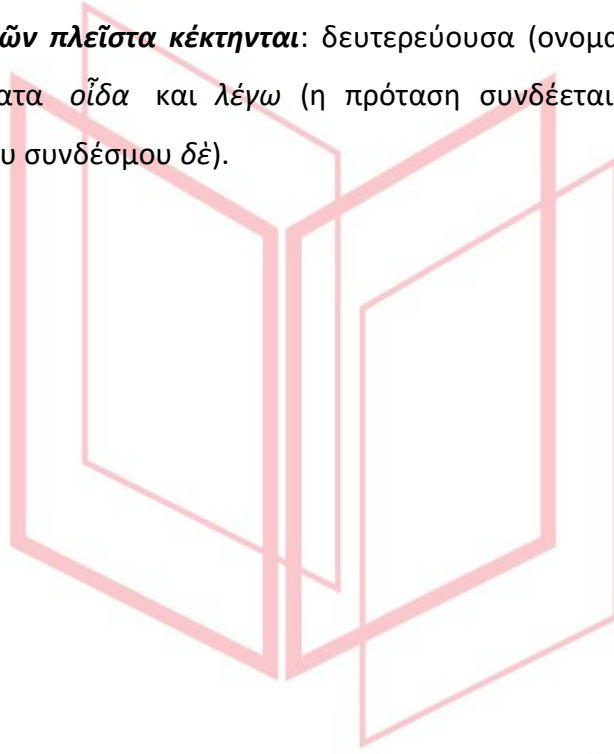
19087-Λύση

ὄντες: είναι κατηγορηματική μετοχή, συνημμένη, στο υποκείμενο του ρήματος *οἱ* (δέ) *τύραννοι* από το ρήμα *ἴσασι*.

β.

ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι: δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση, αντικείμενο στα ρήματα *οἶδα* και *λέγω*.

τῶν δὲ μεγίστων κακῶν πλεῖστα κέκτληται: δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση, αντικείμενο στα ρήματα *οἶδα* και *λέγω* (η πρόταση συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη μέσω του συνδέσμου *δέ*).

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19090

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρό τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος και ο αδελφός του έφυγαν από την Αθήνα για τον Πόντο μετά την κατεδάφιση των Μακρών τειχών.
2. Ο Μαντίθεος και ο αδελφός του επέστρεψαν στην Αθήνα μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας.
3. Σύμφωνα με τον Μαντίθεο οι Τριάκοντα συνήθως παρείχαν αξιώματα σε εκείνους που δεν είχαν διαπράξει κανένα αδίκημα.
4. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του Μαντίθεου, η αναγραφή του ονόματός του στο σανίδιο δεν ήταν ισχυρή απόδειξη.
5. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι πολλοί από αυτούς που παραδέχονταν ότι ήταν υπεῖς δεν ήταν καταχωρισμένοι στο σανίδιο.

Μονάδες 10

Λυσίας, Δήμου καταλύσεως άπολογία §§13-14

Ο ομιλητής προσπαθεί κατά τη δοκιμασίαν του να αποδείξει ότι, μολονότι παρέμεινε στην Αθήνα την περίοδο της διακυβέρνησης των Τριάκοντα, δεν υπήρξε συνεργός ή ομοϊδεάτης τους.

Γι' αυτό ακριβώς δαπανούσα περισσότερα από όσα μου καθόριζε η πόλη, για να θεωρούμαι δηλαδή από σας και καλύτερος και, αν κάποτε μου συνέβαινε κάποια ατυχία, να την αντιπαλεύω (ενώπιόν σας) καλύτερα. Όλα αυτά τα στερήθηκα στην ολιγαρχία. Γιατί, δεν έκριναν άξιο να αναγνωρίζεται ευγνωμοσύνη σ' αυτούς που είχαν γίνει πρόξενοι κάποιου καλού για τη δημοκρατία, αλλά τιμούσαν όσους είχαν διαπράξει πολλά κακά σε βάρος σας, γιατί αυτό το κριτήριο λάμβαναν υπόψη τους από μας (που είχαμε μείνει στην Αθήνα). Αφού αναλογιστείτε όλα αυτά, δεν πρέπει να θεωρείτε τους λόγους αυτών πιστευτούς αλλά να κρίνετε από τα έργα που έχει κάνει ο καθένας. Γιατί εγώ, άνδρες δικαστές, ούτε με τους τετρακόσιους μπλέχτηκα· Αλλιώς, όποιος θέλει από τους κατηγορούς, ας πάρει το λόγο και ας το αποδείξει· ούτε πάλι, όταν ανέλαβαν οι τριάντα τύραννοι, κανείς θα αποδείξει ότι έγινα βουλευτής ή ανέλαβα κάποια δημόσια θέση. Επομένως, αν, παρόλο που μου ήταν δυνατό να αναλάβω εξουσία, το αρνήθηκα, δικαιούμαι τώρα από σας να τιμηθώ· αν όμως οι τότε ισχυροί με θεώρησαν ανάξιο να με καταστήσουν μέλος της εξουσίας, πώς λοιπόν φανερότερα παρά έτσι θα μπορούσα να αποδείξω ότι οι κατηγοροί ψεύδονται;

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο **ομόρριζο** (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **μεθισταμένης:** Η Γαλλική ..... είναι ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα της παγκόσμιας ιστορίας.
- **μετέχειν:** Εξασφαλίστηκε η ..... γνωστών καλλιτεχνών στο φεστιβάλ.
- **σκοπεῖν:** Δεν καταλαβαίνω τη ..... αυτής της συζήτησης.
- **εϋηθές:** Αν και δεν διέπραξε ο ίδιος το έγκλημα με τα ίδια του τα χέρια, φαίνεται ωστόσο πως είναι ο ..... αυτουργός.

19090

- **άποδημούντων:** Το σχολείο, εκτός από γνώσεις, χρειάζεται να καλλιεργεί τη ..... και τη φαντασία του παιδιού.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου *Ιστορία* 1 §§ 94-95

(έκδ. των Jones, H.S., Powell, J.E. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1942, ανατ. 1970)

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Θουκυδίδης αναφέρεται στην εκστρατεία των Ελλήνων κατά των Περσών με επικεφαλής τον Πausanία μετά τους Περσικούς πολέμους. Ο ιστορικός παρουσιάζει τα γεγονότα που οδήγησαν στην ανάληψη της αρχηγίας από τους Αθηναίους.

Πausανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαιμόνος στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσι καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος. Καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξεπολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ. Ἦδη δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἱ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἤκιστα οἱ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστί ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἠξίουσαν αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γίνεσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές καὶ Πausανία μὴ ἐπιτρέπειν, ἣν που βιάζεται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον τὴν γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι τᾶλλά τε καταστησόμενοι ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Πausανίαν ἀνακρινουῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία πολλή κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ στρατηγία.

κατεστρέψαντο: υπέταξαν

βιαίου ὄντος αὐτοῦ ἤχθοντο: δυσανασχετούσαν με τη βίαη συμπεριφορά του

νεωστί: προσφάτως, προ ολίγου

ἢ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς: με τον τρόπο που θα τους φαινόταν καλύτερος γι' αυτούς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Πausανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ... νεωστί ἠλευθέρωντο*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

Μήδων: είναι..... στο.....

ήγεμόνας: είναι..... στο.....

γίνεσθαι: είναι..... στο.....

Παυσανία: είναι..... στο.....

τούς λόγους: είναι..... στο.....

(μονάδες 5)

β. «**και τυραννίδος μάλλον έφαινετο μίμησις ή στρατηγία**»: Διατυπώνεται εδώ μια σύγκριση σε σχέση με τον τρόπο που ασκούσε την αρχηγία ο Παυσανίας. Να εντοπίσετε τους δύο όρους της σύγκρισης (μονάδες 4), καθώς και τη λέξη που δηλώνει την υπεροχή του ενός όρου σε σχέση με τον άλλον (μονάδα 1).

Μονάδες 10

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19090-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

A1.

1. – Λ: οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <έπεδημοῦμεν>
2. – Λ: ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.
3. – Λ: οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε...τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναί τῆς πολιτείας
4. – Σ: Ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἵππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστίν·
5. – Σ: ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἵππεύειν οὐκ ἔνεισιν

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Δήμου καταλύσεως ἀπολογία §§13-14

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται, όπως και το αρχαίο διδαγμένο κείμενο, στη βίαιη συμπεριφορά των Τριάκοντα απέναντι στους Αθηναίους μετά την ανατροπή της δημοκρατίας, αλλά και στην απόσταση που θέλουν να κρατήσουν από το τυραννικό καθεστώς οι δύο ομιλητές. Επίσης, διαπιστώνει κανείς την κοινή κατηγορία εναντίον των δύο δοκιμαζομένων: τη συνεργασία με τους Τριάκοντα. Επιπλέον, θα μπορούσαν να αναζητηθούν ομοιότητες ως προς το ύφος, αλλά και την προσπάθεια των δύο ομιλητών να κερδίσουν την εύνοια των βουλευτών.

B4. επανάσταση, συμμετοχή, σκοπιμότητα, ηθικός, δημιουργικότητα.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Θουκυδίδου Ἱστορίαι §§1.94-95

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ἡ Σπάρτη εἶχε διορίσει τὸν Πausanία τοῦ Κλεομβρότου ἀρχηγὸ τῶν ἐλληνικῶν δυνάμεων. Εἶχε στις διαταγές του εἴκοσι πελοποννησιακά καράβια. Τὸν ἀκολουθοῦσαν τριάντα ἀθηναϊκά καράβια καὶ στρατός ἀπὸ τοὺς ἄλλους συμμάχους. Ἐκάναν ἐκστρατεία στὴν Κύπρο ὅπου ὑπόταξαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ νησιοῦ. Μετὰ πῆγαν στὸ Βυζάντιο ποὺ τὸ κρατοῦσαν πάντα οἱ Πέρσες καὶ τὸ κυρίεψαν ὕστερα ἀπὸ πολιορκία, πάντα ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Πausanία. Ὁ βίαιος

Στὸ μεταξύ ἔστειλαν ἀπὸ τὴ Λακεδαίμονα τὸν Πausanία τοῦ Κλεομβρότου ὡς ἀρχηγὸ τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων με εἴκοσι Πελοποννησιακά πλοία· μαζί τους ἔπλεαν καὶ Ἀθηναῖοι με τριάντα πλοία καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους συμμάχους. Ἐκστρατεύσανε πρῶτα στὴν Κύπρο καὶ ὑπέταξαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς, πῆγανε ὕστερα στὸ Βυζάντιο, ποὺ τὸ κατεῖχαν οἱ Μῆδοι, καὶ τὸ κυρίεψαν μετὰ ἀπὸ πολιορκία. Επειδὴ ὁμως ὁ Πausanίας εἶχε ἀρχίσει νὰ φέρεται βίαια, οἱ ἄλλοι Ἕλληνες δυσανασχετοῦσαν καὶ

19090-Λύση

τρόπος του είχε αρχίσει να δυσαρεστεί τους Έλληνες και ιδιαίτερα τους Ίωνες και όσους άλλους είχαν πρόσφατα ελευθερωθεί από τον ζυγό του Βασιλέως. Πήγαιναν στους Αθηναίους και τους ζητούσαν να γίνουν εκείνοι αρχηγοί τους, αφού η καταγωγή τους ήταν κοινή, και να εμποδίζουν τον Πausanία να ενεργεί αυθαίρετα. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν τις προτάσεις αυτές και πρόσεχαν να μην αφήσουν τον Πausanία να κάνει ό,τι θέλει και να εκμεταλλεύονται κάθε περίπτωση για να κανονίζουν τα ζητήματα προς το δικό τους συμφέρον. Στο μεταξύ οι Λακεδαιμόνιοι ανακάλεσαν τον Πausanία για να τον ανακρίνουν για όσα είχαν μάθει. Πολλά του καταμαρτυρούσαν οι Έλληνες που έφταναν στην Σπάρτη, γιατί συμπεριφερόταν περισσότερο σαν τύραννος παρά σαν στρατηγός.

Μτφρ. Άγγ. Βλάχος. 2008.

περισσότερο οι Ίωνες κι όσοι είχαν πρόσφατα ελευθερωθεί από το ζυγό του Πέρση βασιλέως. Πήγαιναν έτσι συχνά στους Αθηναίους και τους ζητούσαν να γίνουν εκείνοι αρχηγοί τους, λόγω της φυλετικής συγγένειας, και να μην επιτρέπουν στον Πausanία τις όποιες αυθαιρεσίες του. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν αυτές τις προτάσεις και παρακολουθούσαν με προσοχή το ζήτημα αποφασισμένοι να μην αδιαφορήσουν και γενικά να τακτοποιήσουν τα πράγματα με τον τρόπο που θα τους φαινόταν καλύτερος γι' αυτούς. Στο μεταξύ οι Λακεδαιμόνιοι ανακάλεσαν τον Πausanία, για να τον ανακρίνουν σχετικά με όσα πληροφορούνταν. Διότι από τους Έλληνες που έφθασαν στη Σπάρτη διατυπώνονταν κατηγορίες εναντίον του για μεγάλες αδικίες, και ο τρόπος που ασκούσε την αρχηγία φαινόταν μάλλον απομίμηση τυραννίας παρά στρατηγία.

Μτφρ. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος. 2011.

Γ4.

α.

Μήδων: είναι υποκείμενο στη μετοχή (γενικής απόλυτη) *έχόντων*.

ήγεμόνας: είναι κατηγορούμενο στο *αύτους* (: αντικείμενο στο ρήμα *ήξιουν* και υποκείμενο στο απαρέμφατο *γίνεσθαι*).

γίνεσθαι: είναι αντικείμενο στο ρήμα *ήξιουν* (τελικό απαρέμφατο).

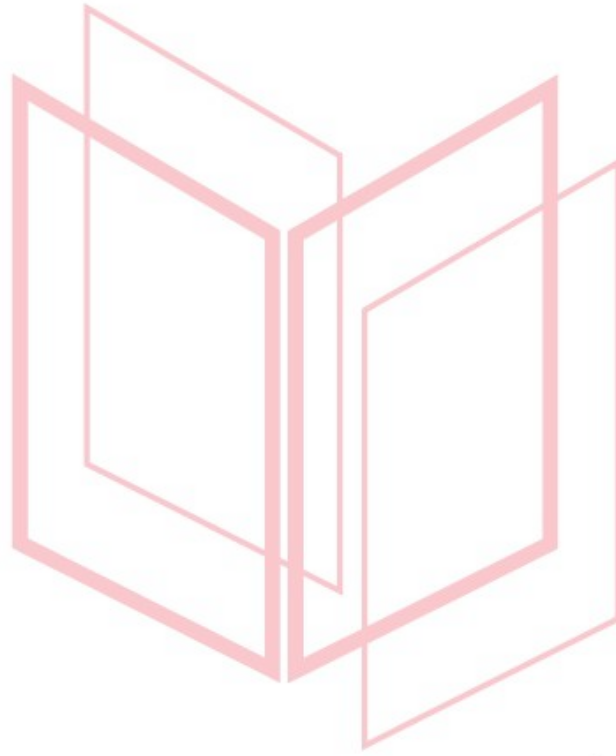
Πausanία: είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο *μή επιτρέπειν*

τους λόγους: αντικείμενο στο ρήμα *έδέξαντό*.

β.

19090-Λύση

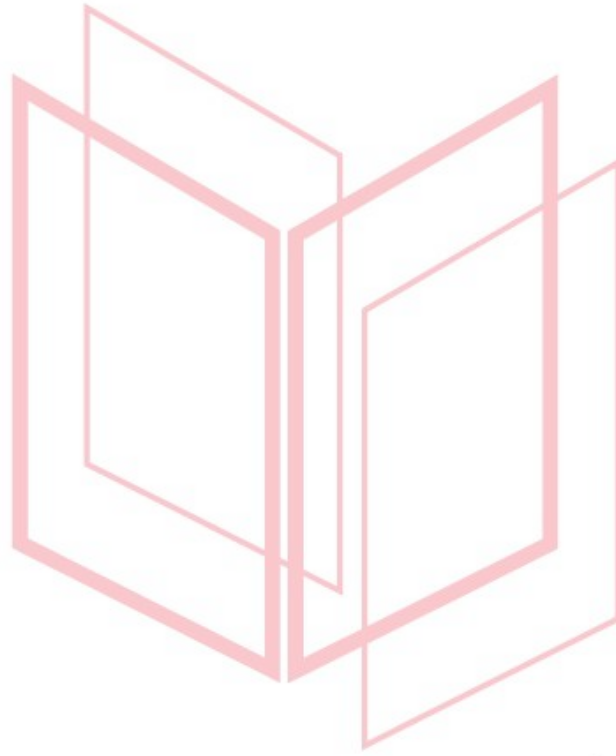
Οι δύο όροι σύγκρισης είναι: **μίμησις** (α' όρος σύγκρισης), **ἡ στρατηγία** (β' όρος σύγκρισης).
Η συγκριτική λέξη (που δηλώνει την υπεροχή του ενός όρου σε σχέση με τον άλλον) είναι το επίρρημα συγκριτικού βαθμού **μᾶλλον**.

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19090-Λύση

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19093

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §54-6.4

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <έπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὔηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Μαντίθεος και ο αδελφός του έφυγαν από την Αθήνα για τον Πόντο, όταν οι Τριάκοντα ανέλαβαν την εξουσία.
2. Ο Μαντίθεος υποστηρίζει ότι οι Τριάκοντα στερούσαν τα πολιτικά δικαιώματα ακόμα και από αυτούς με τους οποίους συνεργάστηκαν για την ανατροπή της δημοκρατίας.
3. Σύμφωνα με τον Μαντίθεο η ξύλινη πινακίδα (τὸ σανίδιον) αποτελεί ισχυρή απόδειξη για αυτούς που υπηρέτησαν στην τάξη των ιππέων.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις

1. «*Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε...*». Ποιο ιστορικό γεγονός υπαινίσσεται ο Μαντίθεος με τη φράση «*πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς*»; (μονάδες 2)
2. «*οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <έπεδημοῦμεν>*»: Σε τι ακριβώς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση «*τῶν τειχῶν καθαιρουμένων*»; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

19093

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία* §§35.2-4

Στο έργο *Αθηναίων Πολιτεία* ο Άριστοτέλης πραγματεύεται την πολιτειακή ιστορία της αρχαίας Αθήνας. Το κείμενο αναφέρεται στις πολιτειακές εξελίξεις μετά την ανάληψη της εξουσίας από τους Τριάκοντα.

Στην αρχή ήσαν μετριοπαθείς με τους πολίτες και προσποιούνταν ότι κυβερνούν σύμφωνα με το πάτριο πολίτευμα. Αφαίρεσαν από τον Άρειο Πάγο τους νόμους του Εφιάλτη και του Αρχιστράτου περί Αρεοπαγιτών και τους νόμους του Σόλωνα όσοι έδιναν λαβή σε αμφισβητήσεις και κατήργησαν την τελεσιδικία από τους δικαστές. Ισχυρίζονταν ότι διορθώνουν έτσι το πολίτευμα αφαιρώντας κάθε αιτία αμφισβητήσεως. [...] Στην αρχή, λοιπόν, αυτά έκαναν. Καταδίωξαν τους συκοφάντες και τους κακούς εκείνους και φαύλους, όσοι μιλούσαν στον λαό εναντίον του συμφέροντός του για να τον κολακέψουν. Η πολιτεία χαιρόταν για όλα αυτά που γίνονταν επειδή νόμιζε ότι οι Τριάκοντα ενεργούν για το καλύτερο. Όταν όμως στερεώθηκαν στην εξουσία δεν σέβονταν κανέναν από τους πολίτες αλλά σκότωσαν όσους ξεχώριζαν από πλούτο, καταγωγή ή αξίωμα θέλοντας να εξαφανίσουν τους επίφοβους και, ταυτόχρονα, να αρπάξουν τις περιουσίες τους. Σε μικρό χρονικό διάστημα σκότωσαν όχι λιγότερους από χίλιους πεντακόσιους.

Μτφρ. Α.Σ.Βλάχος

B4. Να γράψετε μία **σύνθετη λέξη** της Νέας Ελληνικής, με **πρώτο ή δεύτερο συνθετικό** καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: *πατήρ, πένθ', ημέραις, καιρόν, δήμον.*

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, *Κατά Έρατοσθένους* §§92-94.1

(έκδ. του Albini, U. Φλωρεντία: Sansoni, 1955)

Ο Λυσίας κατηγορεί τον Έρατοσθένη ότι ως ένας από τους Τριάκοντα προκάλεσε τον φόνο του αδελφού του, του Πολέμαρχου. Πλησιάζοντας στο τέλος του λόγου του και πριν κατέβει από το βήμα, ο ρήτορας αιτιολογεί την πρότασή του για θανατική καταδίκη του κατηγορουμένου και προσπαθεί να μεταπείσει τους δικαστές που σκόπευαν να ψηφίσουν για την αθώωσή του.

19093

Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἐκατέρους ἀναμνήσας καταβαίνειν, τοὺς τε ἐξ ἄστεως καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τάς ὑμῖν διὰ τούτων γεγενημένας συμφορὰς παραδείγματα ἔχοντες τὴν ψῆφον φέρητε. Καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ ἄστεώς ἐστε, σκέψασθε ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα ἤρχεσθε, ὥστε ἀδελφοῖς καὶ ὑέσι καὶ πολίταις ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἠττηθέντες μὲν τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νικήσαντες δ' ἂν τούτοις ἐδουλεύετε. Καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους οὗτοι μὲν ἂν ἐκ τῶν πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίου, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζον, εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντο εἶναι.

δουλεύω: εἶμαι δούλος σε κάποιον, υπηρετῶ ως δούλος

τὰ ὀνειδή: οἱ αἰσχρὲς πράξεις, τὰ αἰσχη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Βούλομαι δὲ ὀλίγα ... ἂν τούτοις ἐδουλεύετε**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ἐκατέρους: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

καταβαίνειν: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

τάς ... συμφορὰς: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

συνωφελεῖσθαι: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

ὑπεροψίας: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

εἶναι: εἶναι ..... ΣΤΟ .....

(μονάδες 6)

β. Ο ομιλητής στο παραπάνω απόσπασμα διατυπώνει κάποια συμπεράσματα. Να τα εντοπίσετε και να καταγράψετε τις δευτερεύουσες προτάσεις στις οποίες τα διατυπώνει.
(μονάδες 4)

Μονάδες 10

19093-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§4-6.4

A1.

α.

1. – Λ: Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατήρ πρό τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ δαιτησομένους ἐξέπεμψε

2. – Σ: ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον

3. – Λ: Ἐπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἵππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἵππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν.

β.

1. Ο Μαντίθεος υπαινίσσεται την καταστροφή των Αθηναίων στη ναυμαχία στους Αιγός ποταμούς [τον Απρίλιο του 405 π.Χ.].

2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στην κατεδάφιση των μακρών τειχών που συνέδεαν την Αθήνα με τον Πειραιά [και η οποία έγινε με διαταγή του Λύσανδρου το 404 π.Χ.].

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία §§35.2-4

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται στον αυταρχικό, βίαιο τρόπο με τον οποίο οι Τριάκοντα άσκησαν την εξουσία και συμπεριφέρθηκαν στους πολίτες. Δίνεται, έτσι, η ευκαιρία για εμβάθυνση στο συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός, στις συνθήκες που επικράτησαν μετά την κατάλυση της δημοκρατίας στην Αθήνα, στη σημασία αυτής της πολιτειακής μεταβολής.

B4.

πατροπαράδοτος, φιλοπατρία, πατριαρχία – πενθήμερος, πεντάγραμμο, πεντάγωνο – ενήμερος, ημερολόγιο, εφημερίδα – καλοκαίρι, καιροσκόπος, επίκαιρος – δήμαρχος, πανδημία, δημοκρατία.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Ἐρατοσθένους §§92-94.1

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Θέλω να κατεβώ από το βήμα, αφού πρώτα θυμίσω μερικά στις δύο μερίδες των πολιτών, και στη μερίδα της πόλης και στη μερίδα του Πειραιά, έτσι ώστε να ψηφίσετε όλοι έχοντας για κριτήρια αυτά που

Θα κατεβώ από το βήμα, αφού υπενθυμίσω μερικά ακόμη και στους δυο, και στους ολιγαρχικούς δηλαδή και στους δημοκρατικούς, για να πάρετε την ορθή απόφαση έχοντας ως παράδειγμα τις

19093-Λύση

υποφέρατε εξαιτίας τους. Πρώτα πρώτα, όσοι μείνατε στην πόλη, συλλογιστείτε ότι αυτοί ασκούσαν πάνω σας μια τόσο σκληρή εξουσία, ώστε ήσασταν αναγκασμένοι να διεξάγετε με τους αδελφούς και τους γιους και τους συμπολίτες σας ένα τέτοιο πόλεμο, όπου, μολονότι έχετε ηττηθεί, βρίσκεστε στην ίδια μοίρα με τους νικητές, ενώ, αν νικούσατε, θα γινόσασταν δούλοι των Τριάντα. Αυτοί, με τις πολιτικές τους αυθαιρεσίες, μεγάλωσαν τις ιδιωτικές τους περιουσίες, ενώ εσείς, με τον εμφύλιο πόλεμο, τις έχετε ελαττώσει. Γιατί, φυσικά, δε θεωρούσαν απαραίτητο να συμμετέχετε στα διάφορα κέρδη, ενώ σας ανάγκαζαν να συμμερίζετε τις ευθύνες που τους καταλόγιζαν. Και έφτασαν σε τέτοιο βαθμό κυνισμού, ώστε δεν κέρδιζαν την αφοσίωσή σας μοιράζοντάς σας από τα αγαθά τους, αλλά πίστευαν ότι αποχτούσαν την εύνοιά σας μεταδίδοντάς σας τα αίσχη τους.

Μτφρ. Ν.Χ. Χουρμουζιάδης. χ.χ.

συμφορές που έγιναν εξαιτίας αυτών εδώ σε σας. Και πρώτα λοιπόν, όσοι είσθε ολιγαρχικοί σκεφθείτε ότι τόσο δεινοπαθήσατε από αυτούς εδώ, ώστε εξαναγκασθήκατε να κάνετε τέτοιο πόλεμο εναντίον των αδελφών σας και των παιδιών και των συμπολιτών σας, στον οποίο, αν και ηττηθήκαμε, έχετε τα ίδια δικαιώματα με τους νικητές, αν όμως επικρατούσατε, θα εξακολουθούσατε να είσθε σ' αυτούς (τους τυράννους) δούλοι. Κι αυτοί τις ιδιωτικές περιουσίες τους θα μπορούσαν να τις μεγαλώσουν, εκμεταλλευόμενοι εσάς, ενώ εσείς εξαιτίας του μεταξύ σας αλληλοσπαραγμού τις μειώσατε. Γιατί, δεν αξίωναν να ωφελείσθε και σεις μαζί τους αλλά σας υποχρέωναν να συκοφαντείσθε μαζί τους, αφού έφτασαν σε τέτοιο βαθμό αλαζονείας, ώστε σας θεωρούσαν πιστούς όχι με το να σας δίνουν μέρος από τα αγαθά τους, αλλά σας λογάριαζαν για δικούς τους με το να σας μεταδίδουν μέρος από τα αίσχη τους.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2003.

Γ4.
α.

έκατέρους: είναι (άμεσο) αντικείμενο στη μετοχή *άναμνήσας*

καταβαίνειν: είναι αντικείμενο στο ρήμα *Βούλομαι* (τελικό απαρέμφατο).

τάς... συμφοράς: είναι αντικείμενο στη μετοχή *έχοντες*.

συνωφελείσθαι: είναι αντικείμενο (τελικό απαρέμφατο) στο ρήμα (*ούκ*) *ήξιουν*.

ύπεροψίας: είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική διαιρετική) στο *τοσοῦτον*.

εἶναι: είναι αντικείμενο στο ρήμα *ῶντο* (ειδικό απαρέμφατο).

19093-Λύση

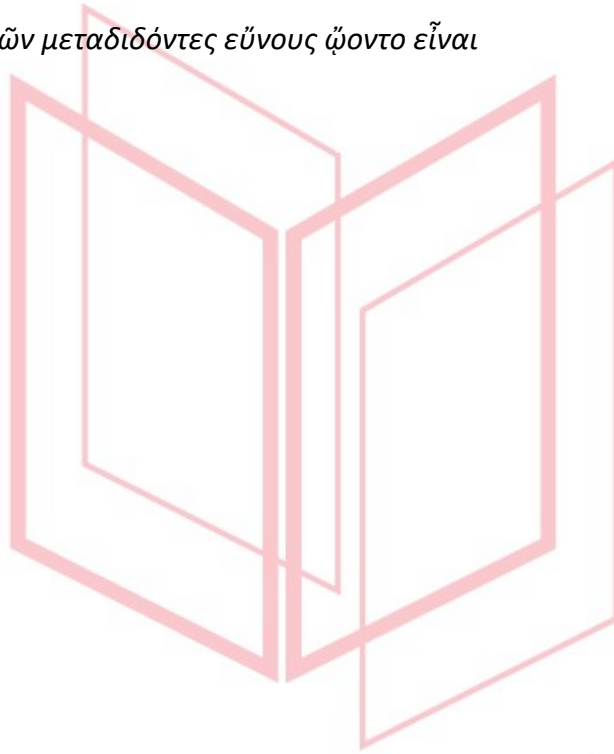
β.

Ο ομιλητής διατυπώνει τα εξής συμπεράσματα (δευτερεύουσες επιρρηματικές συμπερασματικές προτάσεις):

ὥστε ἀδελφοῖς καὶ ὑέσι καὶ πολίταις ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον [μονάδες 2]

ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο,

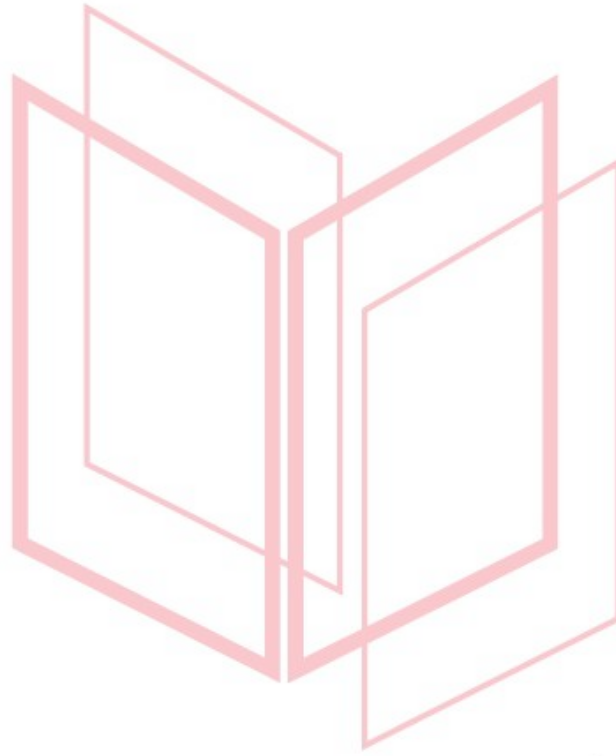
ἀλλὰ (ὥστε) τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες εὖνους ῥόντο εἶναι

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19093-Λύση

αλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ